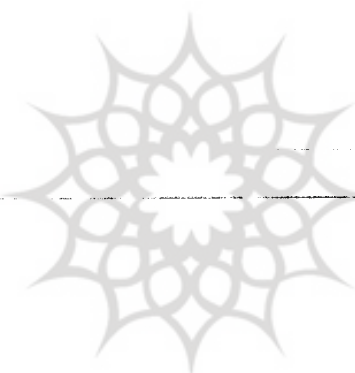

ادوات

پروہشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

کتابخانه و مرکز اسناد اسلامی
بنیاد و ایرة المصاحف و التوراة

لحظه‌های اشراق

آنچه در پی می‌آید متن سخنرانی
مهندس مصطفی میرسلیم وزیر
محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی است
که به مناسبت جشن بزرگداشت
یکصد و پنجاهمین سالگرد تولد
«آبای» شاعر ملی قزاقستان ایراد
گردیده است.

بسم الله الرحمن الرحيم
حضار محترم، میهمانان گرامی، خانم‌ها و آقایان
خوشحالم که در این جمع صمیمی و جشن باشکوه، در
کنار شما فرهنگ‌دوستان و فرهنگ‌پروران ارجمند یاد و
خاطره شاعر و متفکر عالی‌مقام، چهره محبوب ملت
شریف قزاقستان «آبای» را گرامی می‌داریم.

بدون شک حضور هیئت عالی‌رتبه قزاقستان و جمع
کثیری از فرهنگیان ایران و سایر میهمانان ارجمند در

جشن خاطره شاعر بزرگ قزاق، بیان‌کننده این حقیقت است که شخصیت‌های برجسته علمی و فرهنگی از مدار محدود تعلق به مرز و کشور خود فراتر رفته و میراث مشترک بشریت محسوب می‌گردند. بشریتی که مرز و محدودیت نمی‌شناسد و روشنگران راه حقیقت و اصالت تلاشی را در آن پی گرفته‌اند که اسلاف آنان از هر قوم و نژاد و میهنی اندیشه پویای خود را مصروف تعالی و پیشرفت آن نمودند.

حضرت مولانا در مثنوی شریف خود سخن از هندو و ترک هم‌زبان به میان می‌آورد که هم‌دلی بین آنان خویشی و پیوند برقرار کرده است و از دو ترک سخن می‌راند که چون بیگانگان رشته موّتی آنان را به یکدیگر پیوند نمی‌دهد و گویی دل آنان از دو اقلیم متفاوت و دوردست است که هرگز رایحه هیچ عشق و دوستی‌ای مشام جان آنان را معطر نکرده است.

مجلس بزرگی که امروز در آن حضور داریم، به یادمان یکصد و پنجاهمین سالگرد تولد مردی شکل گرفته که به یقین در نزد ملت ایران در زمره کسانی است که هم‌دلی بین آنان خویشی و پیوند برقرار کرده است. آبای قوننبایف شاعر و متفکر بزرگ قزاق در زمره آن‌گونه کسان است که در وسعت تنگ زمانه خویش نمی‌گنجد. آنان فراخنایی به وسعت و گستردگی همه جهان می‌طلبند، به اعصار و به قرون سفر می‌کنند و به آینده می‌پیوندند.

مخاطبین اندیشه‌های ظریف و اندرزه‌های حکیمانه آبای در دعوت به جوانمردی، پایداری، صداقت، نوع‌دوستی، امانتداری، حقیقت‌طلبی و سایر ارزش‌های والای انسانی نه فقط ملت قزاقستان بلکه تمام بشریت می‌باشد، زیرا که این بزرگان‌اندیشمندان بر جایگاهی از نظام فکری زمان خود تکیه زده‌اند که دردها و نقصان‌های جامعه بشری را از نقطه‌ای رفیع به عینه درک نموده و بر هدایت مشتاقان سعادت حقیقی، همت عالی گمارده‌اند.

انسان فرازمان و مکان به رمز جاودانگی دست می‌یازد و نام خویش را بر جریده عالم ثبت می‌کند. حیات انسانی، اندیشه ژرف، انسان‌دوستی و عشق به بنی نوع بشر کیمیایی است که مس وجود آدمی را به زر بدل می‌کند.

این وسعت پرواز بر مداری به گستردگی فلک و بال در بال گشودن با ملک آدمی از قفس تن می‌رهاند و به اقلیم پررنگ و بوی جان وارد می‌کند.

در فرهنگ ایران‌زمین این‌گونه افراد کم نیستند، در صفحه این کتاب حجیم و پرمعنا نام بزرگانی ثبت است که آموزه‌های آنان در حیات فکری و معنوی و اجتماعی این ملت همواره تأثیرگذار بوده است و گذشت زمان نه تنها غبار نسیان بر چهره تابناک آنان نپوشانده است، بلکه روزبه‌روز دوستداران فرهنگ ایرانی بیش‌تر تشنه‌کام جام معرفت آنان می‌گردد و نام شریف آنان را هیچ دستی قادر به زدودن از صفحه روزگار نیست.

آبای قوننبایف بنیان‌گذار نوین قزاق از کسانی است که با ملت ایران پیوند خویشی دارد و لحظه‌های اشراق و روشنی را در سایه‌سار درخت برومند مشاهیر فرهنگی ایران تجربه کرده است. او کام‌جان را به نام بزرگانی چون، حکیم فرزانه طوس، نظامی گنجوی، شیخ اجل سعدی شیرازی و خواجه رندان جهان حافظ شیرین نموده است و در جای‌جای آثارش از آنان طلب کمک نموده است. از همین رو حتی اگر دوستان ما در قزاقستان بزرگداشت این دانشور انسان‌دوست را در برنامه‌های خودشان پیشنهاد نمی‌کردند بر ما واجب بود که به این دوستدار فرهنگ و تمدن ایران‌زمین ادای احترام کنیم. زیرا آبخشورهای اصلی فکر آبای از فرهنگ پارسی نشأت گرفته است و این امر حاصل هم‌دلی ملت قزاق با فرهنگ اسلامی و ایرانی است.

آبای شخصیتی است که با الهام‌گرفتن از شمرا و اندیشمندان ماقبل خود از جمله شعرای بزرگ پارسی‌سرای هم‌چون رودکی، فردوسی، سعدی،

نظامی، و حافظ که هرکدام صدها سال قبل از او می‌زیسته‌اند، با بهره‌گیری از مضامین الهی و عرفانی و تفکر ناب شرقی تحول نوینی را در ادبیات قزاقستان ایجاد نمود و غنای خاصی را به این ادبیات بخشید. در دوران حاکمیت مادی‌گری تلاش می‌شد که این چهره‌های برجسته معرفت را شخصیت‌های تک‌بعدی و مادی جلوه دهند و با سوءاستفاده از این نسبت‌ها پایه‌های عقیدتی نظام الحادی خود را تحکیم بخشند، غافل از آن‌که سیر تاریخ اجازه کتمان حقایق را نمی‌دهد و عمق اعتقادات الهی متفکران حقیقی که از سرچشمه پُرفیض رهبران بزرگ دینی و علمای واقعی کسب علم و معرفت نموده‌اند برای پویندگان راه آنان پوشیده نخواهد ماند.

اکنون در این محفل جمع آمده‌ایم تا به او ادای احترام کنیم. گرچه او قهرمان عرصه فرهنگی ملت قزاق تلقی می‌شود، اما ملت ایران احترامی دوجانبه به وی قابل است: نخست این‌که آبای در زمره رادمردانی است که روشنای جان آنان فراتر از مرزهای ملی را روشن می‌کند و هر آزاده‌ای که عشق به معرفت و انسان داشته باشد در برابر آن سر تعظیم فرود می‌آورد، و دوم ادای احترام به دوستان ملت و فرهنگ ایران‌زمین و وظیفه ماست و آبای به گواهی آثارش عشقی خالصانه به فرهنگ اسلامی و ایرانی دارد.

در کنار این انگیزه‌ها که فرهنگ‌دوستان ایرانی را به این مجلس کشانده است، باید از پاک‌اعتقادی آبای یاد کرد. وی مسلمانی معتقد و پارسا بود و رسالت مؤمن‌بودن خویش را به نحو شایسته و بایسته به‌انجام رساند. وی را باید در عداد مبلغان جدی و سخت‌کوش اسلام در قرن نوزدهم در آسیای مرکزی به حساب آورد. سراسر آثار او آکنده از مفاهیم دینی است و در کوشش‌های خود آن‌جا که در طلب رستگاری است، رستگاری را تنها از رهگذر عمل به تعالیم دینی مقدور می‌داند. از نظر آبای رستگاری بدون گام‌نهادن در جاده

شریعت ممکن نیست. این آموزه‌ای است که پس از فروریختن دیوارهای آهنین توجه بدان بسیار گسترده و جدی شده است و آثار آبای می‌تواند گره‌گشا و کارآمد باشد.

پس از تحولات حادث‌شده در حوزه اتحاد جماهیر شوروی سابق استقلال کشورهای منطقه احترام به مشاهیر ملی و سنن و آیین قومی فزونی یافته است، امیدواریم این پاسداشت مشاهیر و سنن در هویت‌بخشی به این کشورها ثمربخش باشد.

ایران در زمره نخستین کشورهایی بود که استقلال جمهوری قزاقستان را به رسمیت شناخت، مشترکات فرهنگی بیش از آن است که در این فرصت کوتاه بتوان بدان‌ها پرداخت، از همین‌رو استقلال این کشورها را می‌توان به معنای گسترده‌تر شدن و عمیق‌ترگردیدن روابط فرهنگی تلقی کرد. جمهوری اسلامی ایران به مقتضای ویژگی‌های فرهنگی منطقه و حضور دیرپای عناصر فرهنگ ایرانی در این حوزه خواهان بسط این رابطه‌هاست. بزرگداشت آبای قونبایف شاعر ملی قزاق فرصتی است تا دوباره بر لزوم گستردگی این مناسبات تأکید کنم. استقبال دانشوران و اهل فضل قزاقستان از گسترش این مناسبات چشم‌گیر بوده است. تأسیس کرسی زبان فارسی در قزاقستان نمونه‌ای از این اقبال و توجه است، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز متقابلاً فعالیت‌هایی را در قزاقستان انجام داده است و در راستای تعمیق روابط فرهنگی بین دو کشور اولین کتاب درسی آموزش زبان را برای فارسی‌آموزان آسیای مرکزی به زبان قزاقی تدوین و نشر نموده است.

در این‌جا با ادای احترام به بنیان‌گذار ادبیات نوین قزاقی به روح پُرفروش این هنرمند بزرگ مسلمان درود می‌فرستم و از مسئولین محترم قزاقستان که برای برگزاری این مجلس شکوهمند راه طولانی را طی کردند تشکر بسیار دارم و از خداوند می‌خواهم به همه ما توفیق خدمت به فرهنگ را ارزانی فرماید.